

Vánoční případ

• c. k. policejního komisaře •

POBUDY

Jiří Slavíček

motto česká detektivka

Vánoční případ c. a k. policejního komisaře Pobudy

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

Jiří Slavíček
**Vánoční případ c. a k. policejního
komisaře Pobudy – e-kniha**
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

Jiří Slavíček

Vánoční případ

• c. k. policejního komisaře •

POBUDY

Praha 2017

**C. K. POLICEJNÍ KOMISAŘ POBUDA
SE PŘEDSTAVUJE**

/5/

PŘÍPAD NEŠŤASTNÉHO URNINGA

/19/

PŘÍPAD DVAKRÁT MRTVÉHO MUŽE

/157/

VÁNOČNÍ PŘÍPAD C. K. KOMISAŘE POBUDY

/327/

Přestože autor používá pro dokreslení atmosféry
historické reálie, příběh i postavy jsou fiktivní
a skutečnými událostmi a osobami pouze inspirované

• C. K. POLICEJNÍ KOMISAŘ •

POBUDA SE PŘEDSTAVUJE

Rohový třípatrový dům s prostou fasádou má okna na rušnou pražskou Ferdinandovou třídu, ale hlavní vstup je z Poštovské ulice. Na oválném štítku má ten rozlehlý dům popisné číslo 314. Vedle vchodu ve výšce dospělého člověka svítí bílá oválná smaltovaná cedule s rakouským dvojhla-
vým orlem a korunkou. Nápis pak oznamuje, že tato budova je sídlem *K. k. Polizey-Direction*. Policejním prezidiem není jen tato hlavní budova, ale i ostatní, celý komplex budov stáče-
jící se za roh do Bartolomějské ulice. Tady je centralizována veškerá moc rakouské císařské policie v Praze. V dalších budovách je zřízeno okresní policejní oddělení pro Staré Město pražské, místnosti a pokoje pro mužstvo, věz-
nice, úřadovna policejního lékaře, ústředního inspektora, zpravodajské oddělení. Budovy jsou vzájemně propojeny chodbami a dvorem. Na dvoře policejního prezidia postávají policejní drožky se zapřaženými koňmi pro případ rychlého nasazení do akce. Hlavní budova č. p. 314 má v přízemí ústřední přihlašovací úřad, protokol, spisovnu a sídlí zde i šéf policejních lékařů. V prvním patře je pak zasedací síň, úřadovny konceptních úředníků, úřadovna policejního ředitele, prezidiální kancelář a síň pro novináře. V druhém patře sídlí zpravodajské oddělení, kanceláře úředníků, úřadovna přednosty, telegraf a telefonní ústředna a oddělení litografie. V dalším, posledním patře pak kancelář přednosty IV. oddělení, kanceláře detektivů, výpravna a protokol.

C. k. policejní komisař František Xaver Pobuda stál na

měkkém rudém koberci v kanceláři policejního ředitele. Spolu s ním tam stálo v řadě všech devět okresních policejních komisařů spravujících jednotlivé pražské obvody. Po levé straně komisaře Franze Xavera Pobudy jeho kolega komisař Škampa ze správního okrsku Josefov, mající své komisařství na Jánském náměstí. Po jeho pravé straně policejní komisař Václav Dvořák z Bubenče, jehož policejní úřadovna sídlí hned vedle kostela sv. Gotharda v Bubenči. Dále pak ostatní páni komisaři zastupující jednotlivé okrsky hlavního města a přilehlých obcí. Zatím mlčky stáli a naslouchali slově policejního ředitele Franze von Stejskala.

Pobuda po očku pozoroval vedle stojícího komisaře Dvořáka, snad proto, že ho téměř měsíc neviděl a rád by s ním zavedl hovor. Teď to ovšem nešlo, bylo nutné naslouchat přísným direktivám policejního ředitele. Komisař Dvořák byl ze všech devíti komisařů Pobudovu srdci neblížší. Už z toho důvodu, že jejich okrsky spolu sousedily a mnohdy spolupracovali na řešení policejních případů. Oba byli přibližně stejně staří a své okrsky měli za řekou, v levobřežní části královského města pražského. Měli i společné názory a vzájemně si nezištně vypomáhali.

Komisař Pobuda spolu s ostatními naslouchal monotónní němčině holohlavého muže s patriarchálním knírem. Stál tam již přes hodinu a jako by mu význam slov starého muže unikal. Jako obvykle se zabýval omladináři, což byla česká mládežnická politická organizace zasazující se o větší národnostní práva Čechů, o zavedení jednotného hlasovacího práva. Pobuda věděl, že ve své podstatě za to mohly punktace, které měly česko-německé národnostní spory vyřešit rozdělením správy země na německé a smíšené oblasti, a tím v podstatě rozložit tradiční Království české. Už před dvěma roky docházelo s rostoucí politickou krizí k demonstracím a nepokojům, veřejnému pobuřování a srážkám s policií. Šlo o demonstrativní zpívání národních

písni, pokus o svržení sochy svatého Jana Nepomuckého a konečně došlo i k rozsáhlé bitce s policií na Olšanských hřbitovech v Praze. Docházelo také k hanobení státních znaků, rozšiřování letáků, jejichž obsah byl označen jako protistátní, velezrádný.

V kanceláři na policejním ředitelství šlo o každotýdenní prezentaci, kdy si von Stejskal nechal sežvat všechny své podřízené komisaře a vedl k nim řeč. V tom dnešním proslovu nechtěl připustit, že takzvaní omladináři jsou již pochyťtáni, odsouzeni a jejich hlavní představitelé Rašín, Herold, Neumann, Holzbach či Modráček úpí v žaláři. Připomínal, že stále zde zůstávají skryté buňky oponentů režimu a je nutné je vypátrat a zatknout. I v uhašeném ohni může doutnat zárodek příští revoluce, která ohrozí celou rakousko-uherskou monarchii v čele s císařem Františkem Josefem I.

Holohlavý, brunátný policejní ředitel, dvorní rada Franz von Stejskal náhle vstal z křesla. Na uniformě se mu zaleskly řády, které měl vystavené na prsou na odív svém podřízeným, kteří tu před ním stáli v uctivém postoji. Z přítomných komisařů se mohl vyznamenáním pochlubit jen komisař Piwak z komisařství vinohradského, kterému se na uniformě skvěl saský Záslužný řád. František Xaver Pobuda zatím žádným řádem dekorován nebyl, na jeho služební uniformě v ohrádce na límci byly pouze dvě stříbrné hvězdy. Jen Václav Ploch z karlínského distriktu měl na límci hvězdy tři, a to z titulu funkce vrchního komisaře. Pro Pobudu mělo tohle setkání spíše společenský význam, úkoly na něj kladené šly obvykle jinou cestou v Holešovicích, s Omladinou nebojoval. A také se rád se svými kolegy opět po týdnu setkal. Dnes policejní prezident von Stejskal neřešil nic podstatného, i když se raport protáhl. Policejní prezident se zmínil o neobvyklém a zatím ojedinělém případě, který se objevil na policejní scéně. Šlo o padělání nebo lépe řečeno zneužití šlechtických predikátů. Skupina osob se pokusila

prodávat dokumenty, které poté opravňovaly nosit šlechtický přídomek. Nic takového se ještě předtím nestalo.

Jinak nebylo o čem hovořit, jen o studentských bouřích. Bokem po pravici prezidenta von Stejskala stál přednosta prezidiální kanceláře policejní rada František Marschan. Za ním pak komisař Václav Olič, muž, který se přes své mládí stal vedoucím IV. vyšetřovacího oddělení. Vrchní komisař Olič byl oblíbencem prezidenta von Stejskala a své ostruhy, jak by se řeklo, si vysloužil právě na procesu s Omladinou. Byl to právě on, kdo se s nebývalou vervou zapojil do vyšetřování. Domněnku o tajné organizaci podporovaly zabavené letáky, které se tehdy daly vyrobit na hektografu, tiskařském zřízení podléhajícím státní kontrole a zvláštnímu policejnímu povolení. Jeden nelegálně držený stroj objevil Olič při domovní prohlídce u jistého Jana Zieglosera, jednoho z účastníků demonstrace. Komisař Olič také zabavil jeho osobní deník, kde si Ziegloser zapisoval postřehy z politického života pražské mládeže. Olič si tyto zápisky vyložil jako potvrzení existence tajné organizace s názvem Omladina.

Poté, co demonstranti při oficiálním ceremoniálu na Velkém náměstí přehlušili svým zpěvem vojenskou kapelu, vydali se jednotně Celetnou ulicí, kde provolávali hesla, tupili císaře, rozbili výklady restaurace *U Císaře rakouského* a vývěsní štít šlechtického kasina, policie zakročila. Následovalo rozsáhlé zatýkání a vyhlášení stanného práva nad Prahou a přilehlými obcemi, Olič zatkl 36 domnělých omladinářů. Proto onen strmý kariérní vzestup a přízeň samotného prezidenta von Stejskala. Ovšem přízeň starších kolegů si nevysloužil. Komisař Pobuda ho rád neměl. Ani ne tak pro jeho služební horlivost, ale pro metody vyšetřování, při nichž nebral ohledy na své kolegy a byl ochoten jít i tak říkajíc přes mrtvoly.

Bylo konstatováno, že během posledního týdne nevyvstal

žádný zločin, vražda, která by byla hodna zvláštní pozornosti, takže policejní ředitel nemusel zvyšovat hlas a o půl dvanácté jednání ukončil a přítomné propustil.

Komisař Pobuda si tedy stejně jako ostatní páni komisaři odbyl obvyklé kázání, a nyní bude řešit jen svoje vlastní záležitosti na svém holešovicko-bubenském okrsku. Rozloučil se krátce s přítomnými komisaři a stavil se ještě při té příležitosti v přízemí ve spisovně. Ale ani tam neměl žádnou zprávu. Všechny písemnosti mu byly již během dopoledne doručeny policejním sluhou do jeho holešovického komisařství na Bělského třídu. Tam roztrídění zřejmě už provedl jeho podřízený, policejní koncipient Jan Nebeský.

Nebývalo to moc často, ale dnes s lehkým srdcem opustil jinak pochmurnou budovu policejního ředitelství, nezatížen žádnými úkoly. Tak to měl rád.

Byl krásný jarní den a on vykročil na rušnou Ferdinandovu třídu, aby se vydal, jak se říká *per pedes*, na Josefské náměstí. Tam chtěl použít koňku, která by ho dovezla za řeku do sedmé pražské části, Holešovic.

Sotva ale udělal několik kroků, zastavila u chodníku bryčka. Pobuda vzhlédl a uviděl v ní policejního komisaře Dvořáka.

„Pane komisaři, mohu jim nabídnout svezení?“

Komisař chvíli váhal, nechtěl by zneužívat pohostinnosti.

„Posaděj se ke mně, Franzi, a budou mi dělat milou společnost.“

„No jestli milou, to nevím,“ podotkl žertovně Pobuda, když spatřil příjemnou tvář bubenečského komisaře. A souhlasil.

Přišlo mu to docela vhod, po téměř dvouhodinovém stání na jednom místě ho začalo bolet v kříži. Usadil se tedy s úlevou do polstrovaného sedadla proti komisaři Dvořákovvi a povolil si knoflík od límce uniformy. Nebyli tu ostatně na hlavní staroměstské ulici, Ferdinandce, s kočárem sami.

V tuto polední hodinu tudy ujížděly kočáry, povozy a fiakry. Chodníky plnili vašnostové a občané všeho druhu.

Ferdinandova třída začínala u řetězového mostu Františka I. a na spodním okraji Wenzelsplatzu, tedy Václavského náměstí, končila. Dalším směrem pak mířila k ulici nazývané německy Am Graben a česky Na Příkopě. Čím byla Ferdinandka Čechům, tím byly Graben pražským Němcům. Bylo zde i německé kasino a vesměs německé obchody, teď na poledne se staženými žaluziemi.

„Tak co říkali tomu dnešnímu entrée von Stejskala,“ řekl nadneseně Pobuda. Prezidiální ředitel nebyl Pobudovi po chuti kvůli tomu, jak přezíravě se díval na komisařství „tam za řekou“, čímž myslel nejen jeho komisařství holešovické, ale i komisařství bubenečské. Bylo sice jasné, že nejvíce policejních případů se událo zde, jak říkal v „alten Prag“, a že pánové komisaři Drašnar ze Starého Města pražského a komisaři Rabas a Lichtenstern z Hořejšího a Dolního Nového Města mu byli bližší. To, že v jeho okrsku se neudálo tolik případů, bylo ale spíše předností a výsledkem toho, jak vedl komisař Pobuda svůj policejní úsek. Veškeré případy vyřešil sám společně se svými dvěma úředníky. A co více. Stalo se, že napravoval škody, které způsobil sám komisař Olič ze IV. oddělení, když řadu případů začal vyšetřovat, ale už je nedokončil. Přesto onen Olič měl u policejního prezidenta i o zásluhy vystaráno. Stalo se to poté, co byl policejní ředitel oceněn Vídní za úspěšný zásah proti údajnému spiknutí mladočechů s úmyslem poškodit a otrást monarchií a samotným trůnem mocnáře. Byl to právě Olič, kdo se toho zhostil velmi obratně a tak se dostal na výsluní prezidentovy přízně a stal se majitelem zlatého záslužného kříže.

Komisař Dvořák pochopil, co mu chce Pobuda naznačit.

„Však se, pane kolego, dočkáme změny a myslím, že už brzo. Proslýchá se, že von Stejskal se má stát vedoucím policejního ředitelství ve Vídni s titulem náčelníka tamější policie.“

„Díky bohu za ty zprávy, i když nevíme, koho nám sem z Vídně dosadí,“ namítl Pobuda. Drožka s oběma komisaři teď mířila širokou a přímou ulicí Am Graben. Z obou stran ji lemovaly luxusní, vesměs německé obchody. Večer bývala místem dostaveníček německé mládeže a mnohdy i provokací. Strhla se tu nejedna šarvátka, to když do těchto míst, které byly doménou buršů, zabrousil Čech.

„To komisaři Drašnarovi z Dolního Nového Města nezavídím,“ řekl Pobuda, když na toto téma komisař Dvořák zavedl hovor. „Tady je často policie bezmocná. Je jisté, že buršáci si stále více troufají,“ připustil komisař Pobuda

„Můžou za to punktace, to že se staročeši dohodli s vídeňskou vládou a německými liberály a stanovily se hranice dalšího českého vývoje. Rozdělení Čech na část německou a česko-německou je nepřijatelné,“ dodal komisař Dvořák.

„Právě to vyhnalo mladočechy do ulic, kvůli tomu ony národní bouře. Právě ta neschopnost řešit česko-německé vztahy vedla k volebnímu neúspěchu staročeků,“ přisadil si Pobuda.

„To napětí tu stále trvá a aktivita Němců zvláště v příhraničních oblastech je zřejmá. Násilný útlak českého obyvatelstva je přitom evidentní. Pojďme ale raději mluvit o něčem příjemnějším, Franzi,“ dodal komisař Dvořák.

Samozřejmě teď, v polední hodině se tady na Graben nic nedělo. Pánové v cylindrech a dámy v kloboucích s péry procházeli ulicí pod staženými žaluziemi. Obloha byla jasná, panovala pohoda. Komisař Pobuda se zahleděl na komisaře Dvořáka, s jeho souměrnou tváří a krátkým knírkem, jak labužnický vychutnává své viržinko, pokukuje do ulice. Občas se ozval s připomínkou, prohodil žertovné slovo či trefnou poznámku na tu či onu osobu, kterou v drožce míjeli. Zdálo se, že už ho nic z toho, co řekl policejní ředitel von Stejskal, netíží. Pobuda ho svým způsobem měl rád. Byli si vlastně v jádru podobní. I on měl rád dobrou krmí, pivo

a jemné doutníky. Tak jako byl domovskou stanicí komisaře Pobudy Kejřův bubenský pivovar, komisař Dvořák si dopřával pohostinnosti hospody Na Slamníku v Bubenči.

Pobuda si vzpomněl, jak svého času sloužili společně na bubenečském komisařství v čísle 17, v jednopatrovém domku proti kostelu svatého Gotharda. To ještě nebyl zřízen komisariát v Holešovicích a Bubnech. Teprve po apelech na magistrátu, kdy už pro rozsáhlost území a nárůst obyvatelstva nešlo komisariát řídit jen z Bubenče, došlo ke změně. Tehdy byl zřízen komisariát holešovicko-bubenský pojímající zemědělskou část starých Holešovic a industriální část bubenskou s továrnami převážně strojírenského odvětví. Sídlil v Holešovicích v rohovém domě na souběhu ulic Bělského a Strojnické. Tak byl určen správní úsek pro oblast s patnácti tisíci obyvateli, rozkládající se na území od bastionů při Chotkově silnici na severu až po říční přístav holešovický na jihu. Ze západu a východu byl pak Pobudův distrikt limitován tokem řeky Vltavy, která v těch místech vytváří jakýsi poloostrov a její tok se opět vrací k severu.

„Měli by mezi nás přijít jednou na kuželky,“ vyrušil Dvořáka z chvilkového přemýšlení.

„Nevím, příteli, jistě bych jim to kazil,“ váhal Dvořák.

„Myslím, že ne. Koulet kuželky snad uměj. Však Na Slamníku taky mají svoji dráhu a krytý kuželník. U nás na Letné je to výtečné. Schází se tam příjemná společnost, obsluha je výborná a kejřovské pivo je jako křen.“

„A kdeže to maj, pane kolego,“ zasmál se Pobudovu nadšení.

„Tak jen přijdou v neděli po obědě k nám na Letnou, do restaurantu U Jiříčků v Letohradské ulici a zahrajou si s námi krejcarovej honér. Uviděj, jak se při tom pobavěj a zapomenou na všechny trable.“

Kočár projel kolem Prašné brány, kolem Neffova obchodu s fajnovým zbožím, o kterém jeho žena Betty mnoho-

krát mluvila. Na to Pobuda obvykle nereagoval. Cožpak jeho zajímají hrnce, žehličky a další technické vymoženosti pro kuchyň a dům, které sem ten obchodník dodává až z Paříže?

Drožka zabočila na Josefské náměstí. Tady se komisař Pobuda cítil napůl doma. Průhledem rovnou Eliščinou třídou viděl protější letenskou stráž s koridorem lanovky, na vrcholu v Rudolfových sadech pak restauraci se siluetou podobnou zámku Miramare v Terstu. Josefské náměstí mu bylo blízké i tím, že zde začínala linka koňské dráhy jedoucí odtud přes řeku po mostě Císaře Františka Josefa I. do Holešovic. Mířila hlavní holešovickou třídou Bělského a poté na Výstaviště a do nitra Stromovky.

Zelená linka, pojmenovaná podle zelených terčíků na jednotlivých stanicích i značení na vozidle, to byla jeho holešovická trať. Pohon obstarávali obvykle obstarožní koníci, vyřazení z vojenského eráru. Koňskou tramvají se obyvatelé Holešovic dostávali do „Prahy“, jak říkali městu za řekou. Odtud bylo možno se ještě napojit na linku do Karlína a linku vedoucí středem města přes Karlův most na Malou Stranu. Ty linky používal Pobuda málo, ale zelená trať byla pro něho domovská, a proto důležitá.

Na Josefském náměstí stála c. k. kadetní škola, na protilehlé straně Josefská vozatajská kasárna. V těsné blízkosti kostela sv. Josefa, vedle Ústavu šlechtičen, bylo volné prostranství, kde nyní hostoval německý cirkus.

„À propos, komisaři, jak se mají u nich doma, co jejich paní Betty a dcera Fany? Věřím, že už si paní tady u nás zvykla. I když se jí popravdě nedivím, Vídeň je přece jen hlavní město. My oba tady na okraji Prahy za řekou žijeme jako v provincii,“ prohodil Dvořák.

Komisař Pobuda se o tom nechtěl zmiňovat. Stav u nich doma dosáhl jakéhosi kompromisu, ale řešení bylo v nedohlednu. Betty mu to neustále připomínala. Cítila se v tom

ryze českém prostředí v Holešovicích opomíjená a vyčítala Pobudovi, že ji odvedl právě sem, do Prahy. Jistě, Vídeň není Praha, ale tady v Holešovicích to, podle jejího mínění, snad ani Praha není. Snažila se mu to připomínat při každé příležitosti. Dokonce, i když uměla česky, mluvila tak jen velmi nerada. Pro ni byly Holešovice jen něco mezi předměstím a vesnicí. Tak se na to jeho žena dívala a komisaře to přece jen rmoutilo.

„Nemyslím si, že to u nich tak zůstane, až se jejich Fany vdá, tak to bude k lepšímu.“

„Věřme tomu, ale Betty se s tím nesmíří snad nikdy,“ povzdechl si komisař Pobuda. „Věď, to její němčení je nepříjemné. Ona mně má za zlé, že jsem se stal komisařem v Praze, a kdyby tomu bylo v Praze, ale v Holešovicích? Stále mně vyčítá, že jsme měli zůstat ve Vídni a já měl přijmout post na ministeriu.“

Komisař Dvořák se odmlčel, jako by nevěděl, co na to říci.

„Ale víme, příteli, mě to táhlo do Prahy, do Holešovic. Však věď, tady v Bubnech jsem rozenej a sem patřím.“

„Pokud vím, tak Betty je také Češka,“ namítl komisař Dvořák.

„To maj pravdu. Rozená z českých rodičů, kteří se do Vídně před lety odstěhovali za lepším živobytím.“

„Ale Franzi, uviděj, že se to časem poddá. Jejich Fany se vdá a vylétne z hnízda a Betty se umoudří.“

„Kdyby tak měli pravdu, příteli,“ dodal Pobuda. Tohle Pobudu zatím trápilo nejvíce, Fany už bude mít tři křížky za sebou, a stále se nenašel vhodný partner. Komisař největší díl na neúspěchu přikládal právě Betty. Ani jeden z možných kandidátů na ženitbu jí nešel pod nos.

„Uviděj, že vše se v dobré obrátí,“ snažil se ho povzbudit komisař Dvořák.

Jeli rovnou Eliščinou třídou a směřovali po mostě přes Vltavu. Zde na jeho předpolí byly Eliščiny lázně, hojně na-

vštěvované pro neobvyklé ozdravné procedury nabízené i v novinách, slibující úplné ozdravení těla. Sem ale komisař Pobuda nechodil. Hned poté, co byly postaveny holešovické vanové a sprchové lázně na rohu Bělského třídy a Skalecké ulice, byl věrný jenom jim.

Když bryčka vjela na mostovku, tak to zadrnčelo. Pod nimi tekla Vltava, jejíž hladina připomínala rozlité stříbro. Přes most Císaře Františka Josefa I. vedla přímá a nejkratší spojnice do Holešovic.

Holešovice a Bubny už od roku 1884 nebyly jen vesnicemi za řekou, ale staly se důležitou a industriální složkou Prahy. Praha je přijala do svého společenství a snad díky tomu se jeho čtvrt' rozrůstala. Komisař přijímal ona údajná pozitiva, která stavba mostu s sebou přinesla, ale měl k tomu i svůj ambivalentní vztah. Rázem totiž zanikly jeho rodné Bubny, kdysi rybářská osada na břehu Vltavy, žijící pokojným tempem nezávisle na tom velkém městě za řekou.

Jenže od doby jeho dětství se mnohé změnilo. Během krátké doby sem vtrhl průmysl. Továrny vyrostly jako houby po dešti. Nejvíce kovodělné, jejichž hlučný provoz a čmoud naráz zahltil poklidné venkovské hnízdo. Pokroku ale nelze zabránit, přinesl i pozitiva. Stavěly se tu nové domy, jeho čtvrt' dostávala nový kabát a s ním i vymoženosti, jako je plyn, elektřina, kanalizace. Nad plání letenskou vyrostla nová vodárna. Takže co z toho si vybrat. Tesknit po starém a nepoznat pozitiva nového? Jedno ale komisař Pobuda věděl jistě, je to jeho čtvrt' s patnácti tisíci obyvatel, živoucí, rušná a on je tu od toho, aby zde udržel pořádek. A jaké k tomu měl prostředky? Samozřejmě zákon na své straně a s ním i třicítku členů Sboru stráže bezpečnosti s jemu podřízeným strážmistrem Janem Černým. Dále pak dva spolupracovníky, důsledného policejního koncipienta Nebeského a ještě mladého, ale schopného a nápaditého policejního praktikanta dr. Rybičku. Zatím se mu dařilo

svoji čtvrt' uhájít, jeho denním chlebem bylo řešení drobných přečinů, jako jsou urážky na cti, drobné krádeže či odcizené podvlíkačky z půdy. Velký případ tu byl naposledy před rokem, to šlo o vraždu ženy holešovického fotografa A. B. Mandy, kterou se jeho týmu podařilo úspěšně objasnit, a pachatele, v tomhle případě pachatelku, přivést k velectěnému c. k. trestnímu soudu v Praze.

Bryčka s oběma komisaři projela podél toku Vltavy po Bělského silnici, poté zahrnula ke Skalecké ulici, kolem holešovických vanových lázní v domě, který zdobila na střeše bílá kamenná labuť. Za několik minut byl komisař Pobuda na místě. Bryčka zastavila u vzosného třípatrového měšťanského domu na rohu Bělského a Belcrediho třídy.

„Opravdu nechtějí, příteli, k nám na oběd? Máme dnes zadělávané drůbky a věřte, že naše služebná Anička je umí skvěle připravit tak po jihočesku. Místo u stolu je pro nich připraveno,“ zval komisař Dvořák k nim domů.

„Ne, opravdu ne, příteli. Vyříděj u nich doma pozdravení, Betty ruky políbení, ale musím se vrátit.“

Pobuda věděl, že komisař Dvořák to má ještě do Bubence kus cesty.

„Takže jich čekám v neděli u Jiříčků na partii kuželek, příteli,“ rozloučil se s ním.

Poté ještě Pobuda hleděl, jak bryčka jede do kopce po Belcrediho ulici a její silueta se pozvolna ztrácí. To už ale komisař vzal za kliku domu. V té chvíli zazněl z kostela svatého Klimenta zvon a poté následoval výstřel z děla, který na Mariánských hradbách oznámil poledne. Komisař přišel na oběd právě včas a musel si přiznat, že mu notně vytrávil.

PŘÍPAD

NEŠŤASTNÉHO URNINGA

C. k. policejní komisař Pobuda vystoupil z koňky na stanici před Umrathovou fabrikou na holešovické Bělského třídě. Z vozu ho rukou u štítku služební čepice pozdravil konduktér Voříšek. Vzápětí na to trhnul za šňůru zvonce. Kočí na kozlíku mlaskl a hodil opratěmi. Žemlové kobyly zabraly do tahu a vůz tramvaje se opět rozjel. Tohle byla předposlední zastávka na pravidelné lince z Josefského náměstí v Dolním Městě pražském sem na Výstaviště ve Stromovce. O nedělích zajížděla koňka dále, až do lůna Stromovky, a odvážela návštěvníky do největšího pražského parku, někdejší Královské obory. Jindy by tuhle cestu komisař Pobuda absolvoval pěšky. Od jeho domu na rohu Belcrediho ulice to nebylo daleko. Dnes se ale po ránu náhle rozpršelo, a tak se rozhodl použít koňku. Komisař obvykle konal tuto ranní cestu rád. Mohl si takzvaně rozhýbat tělo, po nočním, obvykle neklidném spánku si mnohdy připadal jako rozlámaný. Tahle cesta ho obvykle dostala znovu do formy. To byl jeden důvod, a druhý, že mohl dohlédnout na dění na nejhlavnější holešovické ulici, Bělského třídě. Předběžně se ujistit, že zde nedochází k porušení pořádku. Rád nahlížel do obchodů i na zboží, nabízené prodejci na vozech při chodníku, kontroloval, zda nedochází k rozmíškám a svárům. Už od božího rána měli prodejci pro své holešovické zákazníky čerstvé zboží. Na vozech a kárách nabízeli nejrozličnější potravinářský tovar: mléko, vajíčka, zeleninu, ale i košťata, hrnce, sodu, písek na podlahu. Do oken domů tu

volali drátenicím, prodavačím octa, hadráři. Prostě bylo zde k dostání vše, co mohli místní obyvatelé potřebovat. Prodejci byli rádi, že zde mohou prodávat a nemusí se zbožím do středu Prahy na trhy. Tam by je stihla daň z prodejního místa, a před mostem Císaře Františka Josefa I., kde byl akcíz, se musela platit potravní daň na čáře. Takto se mohli vyhnout dvojímu placení. Komisař věděl, že to mnohdy nebylo, jak by se řeklo košer, ale obvykle zamhouřil oko, někdy i obě. Pokud zde nedocházelo k jinému přečinu, ke krádežím, pranicím, nechtěl svým konáním ztrpčovat i tak nesnadný život obyvatel své čtvrti.

Dnes se ale náhle rozpršelo. Nebyl to sice žádný lijavec, ale protože nechtěl přijít do úřadu zmoklý jako rousňák, zvolil jízdu pražskou koňkou. Během jízdy pak měl možnost od konduktéra Voříška získat zprávy nejen o tom, co se během včerejšího dne i noci událo tam za mostem Císaře Františka Josefa I., ale i tady v Holešovicích-Bubnech. To ještě dříve než dostal hlášení od komisaře stráže bezpečnosti Jana Černého. Dnes, jak mu sdělil konduktér Voříšek, se jednalo o spíše humornou příhodu, kdy o půlnoci vyšli z hotelu *Metropol* na Bělského třídě dva rozkurážení vašnostové. Na rohu Rudolfovy ulice se zastavili a tam jejich pře přerostla v hlučné dohadování, které rázně ukončila jakási ženština, když na ně z patra domu vylila kýbl vody. Nato oba zanechali vzájemného hašteření a pustili se do spílání té osobě. Přichomejtl se k tomu strážník a oběma rozkuráženým pánům udělil pokutu za rušení nočního klidu. Konduktér Voříšek poté významně dodal, že se jednalo o redaktora novin *Český hlas* Soukupa a jeho soupeřem byl taktéž redaktor novin Zeithaml z *Prager Postu*.

Komisař počkal, až koňka odjede, a poté se pustil přes koleje a dlážděnou vozovku na protější chodník. Tam ve dveřích domu viděl policejního sluhu Vašíčka, jak zápolí s deštníkem.

„Nechaj to tak být Vašíček,“ řekl komisař Pobuda, když dorazil před dům, ve kterém sídlilo holešovické komisařství. Na oválném štítě s korunkou a rakouskou orlicí se oznamovalo, že zde v tomto domě sídlí *K. k. Polizei Kommissariat für Bezirk Holeschowiz-Bubna*.

„Ráčeť prominout, pane komisaři. Chtěl jsem jim jít naproti, aby nepromokli.“

„Nechaj to být.“ Tahle nemotornost komisaře pobavila.

„Jinak jim vinšuji dobrý den, i když to zrovna dobře nevypadá,“ řekl Vašíček a ukázal k nebi. „To bude jistě pršet celý boží den, pane komisaři.“

Komisař ale neměl špatnou náladu, a tak jen připomněl: „Ta trocha jarní vláhy nám přece neuškodí, Vašíček. Máme přece 23. dubna a svátek má Vojtěch, a ta příroda nám to oplatí.“

„To maj pravdu, pane komisaři, říká se: Na svatého Vojtěcha, v polích samá potěcha.“

Komisař ale neměl potřebu rozvádět staré pranostiky, proto se rázněji zeptal: „Páni úředníci už jsou na místě?“

„Ano, pane komisaři, jak pan koncipista Nebeský, tak i pan praktikant dr. Rybička už jsou přítomni, už čekají jen na nich.“ Komisař z chodby domu vstoupil do své kanceláře. Z policejní čepice setřásl kapky ranního deště a čepici pověsil na věšák. Poté mu policejní sluha Vašíček pomohl z kabátu a dříve, než ho pověsil na věšák, navlékl kabát na ramínko se slovy: „Takhle jim to líp uschne.“

„Tak už dou, dou, Vašíček,“ vystrnadil policejního sluhu z místnosti komisař a přistoupil k oknu, aby ho otevřel dokořán. Výhledem ven zjistil, že náhle přestalo pršet a obloha se kupodivu jasní. Jistě, byl to jen jarní deštík, co spláchl prach a pročistil ovzduší. Pohled z okna jeho kanceláře byl takový nijaký. Mohl jím pozorovat jen železniční násep Buštěhradské dráhy zarostlý už novou, svěží zelenou trávou. Po náspu několikrát za den projížděl vlak naložený kladen-

ským uhlím směřující na nádraží do Buben. Komisař si ale tuhle kancelář vybral záměrně. Kancelář, kde úřadovali jeho dva podřízení, měla okna na rušnou Bělského třídu. Tam se provoz za celý den nezastavil, tam hrčely po žulovém dláždění povozy, dojížděla do stanice tramvaj a ozýval se křik a halas prodejců. Tady byl hluk o něco menší, vlastně jen pokud projížděla kolem supící lokomotiva táhnoucí náklad uhlí. Bylo to sice slyšet, ale už si zvykl. Projíždějící vlaky ho zároveň upozorňovaly na čas, protože jejich jízdni řád byl neměnný. To si mnohdy vyndal z vesty hodinky, remonterky, aby se přesvědčil.

Komisař zavřel opět okno a přistoupil ke stěně, na které byla pověšena velká Hurtigova mapa sedmého pražského okrsku. Komisař Pobuda pohlížel na toto velké území svěřeně do jeho péče. Znal ho sice dobře, po paměti, ale na té mapě ocenil detaily, které do ní byly s přesností zapracovány. Domy měly své číslo popisné, ulice jak v německém, tak i v českém názvu. Byla tam zakreslena kdejaká kaplička, studna, boží muka. Kartograf v tomhle případě nemohl být přesnější. Komisař o krok odstoupil, aby mapu vnímal jako na celek.

Na západě sousedil jeho úsek s komisařstvím malostranským, kde sídlil komisař Stelzig, a částečně okrskem Bubenčským, s jeho dobrým známým komisařem Dvořákem. Tuto hranici vydělovaly bastiony starých Mariánských hradeb. Poté následovalo velké prostranství Letenské pláně, kde v současné době bylo vojenské cvičiště pro vojsko v kasárnách Františka Josefa I. na Hradčanech. Pak samotná Letná, nově se rodící čtvrť na letenském svahu, kde probíhal čilý stavební ruch. Komisař tomu byl rád. V jeho čtvrti se stavěly nové moderní domy a čtyřpatrové činžáky tu rostly jako houby po dešti. Měly všechny vymoženosti nové doby, kanalizaci, plynové osvětlení, čerstvou vodu z nově postavené vodárny, která jako maják čněla vedle Letenské pláně.

Hlavně pak zde byl čistý luft. To se o Holešovicích tak úplně říci nedalo pro přemíru továren. Ale Letná to bylo něco jiného, to byla čtvrť budoucnosti. Začínali se tam stěhovat lidé z města za řekou, doposud sevřeného hradbami, kde v té době probíhala asanace nevhodných, ohyzdných a zdravotně závadných domů na Starém Městě pražském. Také komisařovy rodné Bubny se rozrostly, přibýlo zde několik továren a společně s Holešovicemi se slily v jeden celek. Zbývaly ještě dolní Holešovice mající stále ještě původní zemědělskou zástavbu, i když i tam se dral průmysl. Zatím tu stála velká Kubinzkého kartounka a nedávno postavená elektrárna a plynárna. Celé to rozlehlé území od severu k jihu uzavírala řeka a na ní plavební kanál a lodní přístav. Ano, bylo to velké území a nabývalo na důležitosti. Zcela jistě tomu napomohla i Jubilejní zemská výstava před čtyřmi roky, kdy sem na holešovické Výstaviště proudily davy lidí nejen z domoviny, ale z celého slovanského světa. Raritou pak byla delegace krajanů žijících v Americe, kteří sem vážili dlouhou cestu přes moře. Komisař si to rád připomínal. Byl to fenomenální úspěch, kdy se potvrdila síla Čechie. I na to byl komisař Pobuda náležitě hrdý.

Komisař poodstoupil od mapy a nechal na sebe působit velkolepost své čtvrti. Po městském okrese Libni byla druhou největší městskou aglomerací v Praze co do počtu obyvatel. Zároveň s tím pocítil určité obavy. Lze beze zbytku ovládnout tak velké území, kdy každý nastávající den mohl přinést něco, s čím by si nedokázal poradit? Jistě i takové okamžiky byly, neboť zločin mnohdy nemá snadné řešení. V minulém roce to byl zločin, který se odehrál na Josefově, ale jeho řešení se našlo právě zde v dolních Holešovicích, či podivná smrt velocipedistického závodníka přímo zde ve Stromovce, ta zase našla řešení v císařské Vídni. Je pravda, že i toho se komisař zhostil, ale přineslo mu to dny nejistoty, trápení a bezesných nocí. Jako věrný a oddaný služebník

Jeho apoštolského Veličenstva císaře Františka Josefa I. byl však schopen čelit výzvám a bojovat se zločinem. Komisař se pohledem obrátil na protější stěnu, kde visel ve zlaceném rámu portrét mocnáře. Odtud na komisaře Pobudu blahosklonně shlížel císař s licousy na tvářích, oblečen v bleděmodrém kabátci uniformy, ověšen medailemi a s Řádem zlatého rouna zavěšeným na červené stužce. Ten obraz byl zajímavý tím, že kamkoliv se po místnosti komisař hnul, císař ho ze svého místa pozoroval. Pobuda svého císaře ctil a plnil služební příkazy s odpovědností sobě vlastní. Komisař ještě jednou pohledem přelétl svoji kancelář. Vše bylo na svém místě. Litinová kamna Sirius, židle, stolek, skříň na spisy, zástěna s lavorem a nádobami na očistu, ale i trezorová skříň v rohu. Poté se vrátil ke stolu z třesňového dřeva, otevřel nejspodnější zásuvku, vyndal z ní láhev a skleničku a odlil si do ní bylinnou hořkou. Tekutina mu projela hrdlem a cítil, jak mu v žaludku usazuje a vyvolává blahý pocit. Ano, to potřeboval. V poslední době komisař špatně spal, měl pocit, jako by měl v žaludku kámen. Však ho doktor Kotaš, holešovický fyzikus a lékař, nabádal, aby vysadil z práce a vzal si lázně. Jenže na lázně bylo ještě časně, sezona začne až za měsíc, a navíc nevěděl, zda by mu dovolenku schválil policejní ředitel, a nedej bože, aby nastal nějaký případ. To by už s lázněmi nemohl počítat vůbec.

Komisař Pobuda vzal za kliku a otevřel dveře do další kanceláře. V té chvíli škrábání per o papír ustalo a oba jeho úředníci povstali, aby se s komisařem přivítali.

„Jen zůstanou sedět, pánové,“ pokynem ruky je usadil opět na židle a sám přistoupil k oknu, aby vyhlédl na hlavní holešovickou ulici, Bělského třídu. Zrovna projížděly vozy naložené cihlami. Komisař věděl, že jedou z cihelen na Suchdole a zavázejí stavbu školy v dolních Holešovicích. Z opačné strany zase uhlíři vezli uhlí z Buben do některé z továren tady v horních Holešovicích. Mnohdy tudy proudil nejrůz-

nější tovar v takové síle, že se sotva dalo přejít na druhý chodník. Káry a kárky, vozy a fasuňky, vašnostové v bryčkách. Do toho hospodyně, služky. Lidí jako o pouti. Ano, hodně se jeho čtvrt změnila. Ale blýskalo se na lepší časy. Továrny se už zde přestaly stavět. Majitelé zdejších pozemků usoudili, že lepší je prodat své parcely na stavbu domů, činžáků, a mít z toho větší profit. Takže snad v budoucnu tu přestanou čmoudit komíny, ubude hluku a prachu jako doposud a čtvrt bude na tom tak jako ta část na letenské stráni, kde vyrůstají nové, světlé domy.

Přímo přes ulici stála továrna Umrathova, největší strojírenská továrna zde v Holešovicích zaměstnávající na pět set dělníků, rozlohou od Strojnické ulice až po svažitou Rudolfovu třídu. Dále pak Bondovka, Martinka, Reissenzahnova slévárna a další fabriky. Přes most Císaře Františka Josefa I. se sem v ranních hodinách valily davy dělnictva. Rovněž tak i obyvatelé Buben a Holešovic se mění. Namísto rybářů a zemědělců se z nich stávají řemeslníci a tovární dělníci.

Ale dost už těch úvah, které ho tak náhle přepadly. Je nutné věnovat se práci. Pobuda se obrátil na prvního svého úředníka, policejního koncipienta Nebeského.

„Dali už dohromady přípis na policejního radu Marschana?“

„Ano, pane komisaři, rovněž tak na holešovický magistrát. Je to u nich na stole.“

„Dobrá,“ řekl.

Komisař se zatím písemné korespondenci nevěnoval a udělá to poté, co se ujistí, že vše je v pořádku a nikde není třeba jeho zásah. Koncipient Nebeský je řádný a příčinnivý úředník jeho kanceláře a v mnohých záležitostech jej zastupuje. Vždy pečlivý, akurátní, a kdyby nebylo jeho sokolského nadšení, mohl by si myslet, že je to jen takový suchý patron. Ano, koncipient Nebeský byl sokol, v místní sokolské župě zastával jako činný pracovník pozici místo-

předsedy a byl v tomto ohledu činorodý. V letních měsících konal se svými soudruhy vlastenecké pochody po vlastech českých, kdy demonstrativně v sokolském úboru a s vlajkou procházeli pamětní místa známá z české historie. Pobuda věděl, že vykonává bohulibou činnost na obhajobu Čechie. I to však bylo na pováženou, neboť i německá veřejnost se angažovala v turnerských spolcích, zejména v pohraničních oblastech. Pořádala cvičení, přehlídky, stavěla rozhledny a její činnost byla protipólem české vzájemnosti, s cílem opanovat nejen své hraniční území, ale co nejvíce se prosadit v krajích ryze českých. Ty nešťastné punktace! Stále to bylo horké téma. Tenhle Nebeský byl ale bojovníkem za českou věc, a to se komisaři líbilo. Na prezidiu v Poštovské ulici však vyšlo nařízení, že ve službách c. k. policie není radno být v jakýchkoliv politických spolcích, Sokol nevyjímaje. Na císaře rudá sokolská garibaldiovská košile působila jako červený hadr na býka. Komisař ale našel způsob, jak z toho Nebeského vyvinit. Doložil, že v sokolském hnutí zastává Nebeský policejní dozor, což byla ale jen zástěrka, aby koncipient mohl dál provozovat svoji bohulibou činnost. Komisař chvíli sledoval jeho bezvousou tvář, kotlety na líci a uprostřed hlavy pečlivě učesanou pěšinku. Věděl, že v něm má spolehlivého úředníka vzorně plnícího své úkoly. Pak se obrátil na druhého podřízeného, policejního praktikanta dr. Rybičku. Ten měl obvykle povinnosti související přímo s životem sedmé pražské čtvrti. Zakládal policejní konskripci, obesílal jednotlivé obyvatele k předvolání sem na komisařství, řešil drobné spory a přečiny tak, aby jimi nezahlcoval svého komisaře. Mnohdy to byly malichernosti, ale leckdy byl třeba zásah důraznější, protože ani zde nežili jen lidé zbožní, ale i tací, na které bylo nutné použít služeb hnanecké policie a takového tuláka dopravit buď do Fišpanky, nebo postrkem do domovské obce. Dr. Rybička byl také sportovcem. Na bubenském oválu jezdil na vysokém kole

společně se členy Holešovického velocipedistického klubu, jehož byl platným členem. A tak bylo často možné vidět ho ve spurtu na závodní dráze oblečeného do přiléhavého cyklistického oděvu s čapkou proti oslnění naraženou do čela. Tak jako Sokol, i jejich klub pořádal nedělní výlety na velocipédech do přírody za účelem poznání české krajiny, společenského soudružství a také cyklistické osvěty, neboť český venkov měl mnohdy chabé vědomosti o smyslu tohoto sportu. Dr. Rybička věřil, že v budoucnu se kolo stane běžným a potřebným dopravním prostředkem i ve službách c. k. policie. V Anglii prý tomu tak je, jenže zde, jak řekl, zde v rakousko-uherské monarchii jsme prý o hodně pozadu. Komisař se díval na dr. Rybičku, na jeho mladistvou tvář s jiskrným okem. Pod nosem měl do špičky vytažený světlý knír, móda došla sem z Frankraichu. Pravda, dr. Rybička je mladý a trochu ztřeštěný, nemá usedlosti koncipienta Nebeského, ale za to má mnohdy neotřelé nápady, tolik potřebné v policejní práci.

„No, nebudu jich rušit, pánové, pokračují ve svojí práci,“ odkašlal si a vzal za kliku od své kanceláře. Poznal, že se vlastně nic závažného neděje. Posadil se ke svému stolu, kde měl vyrovnané už roztříděné spisy. Oběžníky a nařízení z policejního ředitelství, civilní korespondenci, hlášení od komisaře stráže bezpečnosti Jana Černého a taktéž osobní korespondenci. Řekl si, že to vezme od konce a věstníky a nařízení si nechá na konec. Uvolnil si knoflík od límce uniformy. Přisunul si popelník s nápisem *Carlsbad – penzion Prinz Eugen*, suvenýr z jeho pobytu v lázních v minulém roce, a zapálil si krátký doutníček. Teď už by ho nemělo nic vyrušit, aby mohl nejen v klidu vychutnat doutník, coronasku, ale i pročíst listiny. Sotva ale vypustil první obláček tabákového kouře, ozvalo se rázné zaklepání a hned nato se vřítel do jeho kanceláře praktikant dr. Rybička. Komisař Pobuda se zamračil.

„Pane komisař, ráčej prominout, něco neodkladného. Raději si vezmou telefon sami.“ Rybičkova tvář vyjadřovala napětí.

„Kdože volá?“ zeptal se ještě před tím, než pokárá Rybičku za ten unáhlený vpád do jeho kanceláře.

„Tady strážník Věchet, pane komisaři. Je prý to naléhavé.“

Proboha, co může mít Věchet naléhavého, že volá přímo jeho, a ne podle subordinace nejdříve komisaře strážce bezpečnosti Černého. Oni tady na komisařství policejní práci řídí, ale výkonnou mocí nejsou. Tu zajišťuje strážmistr Černý se svými strážníky rozdělenými po celém holešovickém okrsku. Dovedl si ale Věcheta představit, jak je horlivý. Mohutný, naditý ve služební uniformě, s masivním knírem. Poněkud obézní budil respekt strážník svým zjevem, byl ale spíše statický typ. Služební povinnosti si dle Černého ovšem plnil spolehlivě. Komisař neochotně vzal sluchátko a zatočil kličkou na aparátu.

„No, co je Věchet, nemůžou zavolat strážmistra?“

„To nejde. Mám zavolat jen jim, pane komisaři. Stala se hrozná věc.“

Hrozná věc, hrozná věc, tihle strážníci mnohdy přehánějí.

Přesto se zeptal: „Odkud volaj Věchet?“

„Já jsem tady v Klárově slepeckém ústavě.“

„Proboha, co dělají v slepeckém ústavě?“

„Musel jsem až sem, jinde tady nemají telefonní přístroj, pane komisaři.“

„Tak o co jde, Věchet?“

„Já jenom, že je tu vrchní komisař Olič a nakázal mi, abych jich urgentně sehnal, pane komisaři.“

Tak Olič, polkl komisař. Olič! Kamkoliv se pohne, tam za sebou zanechá jen problémy, ale komisař ví, proč ho policejní ředitel protežuje na úkor ostatních pánů komisařů. Ale o to teď nešlo. Teď byl tam na místě, na Klárově a sháněl

ho. Z pozice vrchního komisaře IV. oddělení vyšetřování měl právo ho kdykoliv povolát. I když si to Pobuda nerad přiznával, byl svým způsobem Oličův podřízený.

„Cože, stalo se něco u těch slepců? Ztratily se jim bílé hole?“ stačil ještě křečovitě zavtipkovat.

„Ne, pane komisaři, to se nestalo u slepců, ale tady neda-leko na baště svaté Máří Magdaleny.“

„A cože se tak stalo, že si mě žádá sám pan vrchní komi-sař Olič,“ řekl s notnou dávkou sarkasmu.

„Jedná se o vraždu, pane komisaři.“

„Cože to řekli, Věchet?“ Komisař si myslel, že se snad přeslechl.

„Ano, je tady mord.“

„Proboha, tak to mají říci hned, Věchet.“

„Mají sem sofort přijet, pane komisaři. To jim mám vyří-dit.“

„Sakra, to je nadělení,“ ulevil si nahlas komisař. V té chví-li však myslel ani ne tak na možnou vraždu, ale na to, jak se Olič objevil u toho nálezu ještě dříve, než to bylo nahlášeno tady u něho na komisařství. Copak Věchet nemohl zavolat rovnou a musel čekat na Oliče? A jak se tam on sám tak náhle objevil? Vždyť z policejního ředitelství v Poštovské ulici je to kus cesty.

„Něco se děje, pane komisaři?“ otázal se Nebeský.

„Ano, máme tu na Mariánských hradbách mord a je u toho vrchní komisař Olič.“

Komisař věděl, že nesmí ztrácet ani minutu.

„Pane praktikante,“ obrátil se na dr. Rybičku, „zaběhnou k Výstavišti, tam na štaflu bude nějaká drožka, tak ji vez-mou a sofort s ní přijedou.“

* * *

Bryčka stoupala Strojnickou ulicí směrem k letenskému trhu. Když jeli kolem holešovického hřbitova, komisař letmo

pohlédl tím směrem, měl tam pohřbeny oba rodiče. Opačnou stranu ulice tvořila tovární zeď Um Rathovy kovodělné továrny.

„Hej, rychlejc by to nešlo?“ zavolal na kočího.

„Dělám, co můžu, vašnosto,“ bránil se vozka. Starší koník, jistě vyřazený z vojenského eráru, šel stále stejným neměnným krokem vpřed. Komisaři připadalo, jako by stáli na místě. Už teď litoval, že si najal drožku. Kdyby jel zelenou tramvají k mostu Císaře Františka Josefa I., tak by se cestou podél břehu Vltavy na místo dostal dříve. Museli to vzít oklikou Rudolfovou třídou a přes Letenské náměstí. Tam se konal každodenní trh. Dřevěné boudy stály na trojúhelníkovém náměstí sražené k sobě. Prodávala se zde zelenina dovážená ponejvíce z bubenečských zahrad a polí. Hokyně od svých košů pokřikovaly na kolemjdoucí. Policejní praktikant Rybička seděl naproti komisaři a pozoroval jeho zachmuřenou tvář. Komisař stále mlčel, a proto se ho zeptal:

„A kdo je vlastně ten mrtvý. Muž, nebo žena, pane komisaři?“

„To jsem se, pane praktikante, nedozvěděl. Snad to ani ten strážník Věchet nevěděl. Jen mluvil stále, že už je tam vrchní komisař Olič a že už tam vyšetřuje.“

Rybička věděl, že to je zlé. Komisař Olič je už na místě a jistě to dá komisaři Pobudovi patřičně na vědomí.

„Mariánské hradby? Věchet neřekl přesně, kde se to stalo. Tam se stýkají tři policejní okrsky: malostranský, bubenečský a náš holešovický. Je to otázka metrů, komu přiznat, že přímo na jeho území se stal zločin.“

„Třeba to nebude ani patřit nám,“ namítl Rybička.

„Teď už je to vlastně jedno, protože když se toho chopí Olič, tak z toho udělá monstrproces a zapojí do toho vlastně všechna oddělení.“

Komisař Pobuda si dovedl představit, jak budou páni

detektivové z Poštovské jezdit po Praze i mimo ni jako šílení, bude čilá korespondence s okresními hejtmanstvími, budou odesílány depeše do zahraničí. Olič se stane ústřední postavou a policejní prezident von Stejskal si bude pochvalovat, jakého má zdatného odborníka.

Kolikrát se přitom dá ta záležitost vyřešit jen v rámci jednoho policejního okresu.

Jako v tom případě, kdy v Rudolfovéch sadech na Letné byl zavražděn řeznický tovaryš z Weissbachu, tedy z Bílého Potoka, na severu Čech. Tehdy Olič neuspěl a celou záležitost musel komisař vyřešit se svými spolupracovníky Nebeským a Rybičkou. To už ale kolem toho nebyl onen společenský zájem, novináři se přestali zajímat, v novinách už nevycházely články jako před tím. Tehdy mu měl Olič za zlé, že to byl on, Pobuda, kdo případ zdárně vyřešil a vraha předvedl před soud.

Z letenského náměstí bryčka pokračovala již po rovině Belcrediho třídou. Po pravé straně čněla jako maják věž vodárny, z níž byla rozváděna voda po domech na Letné. Zásobovala ale také mechanismus lanovky, jezdící od mostu Císaře Františka Josefa I. do letenských Rudolfovéch sadů a k Letenské restauraci. Pobuda si ji připomněl, protože na stole měl k posouzení stížnost obyvatel Holešovic, že lanovka odebírá velké množství vody do zásobníků, a tu po jízdě vypouští bez užitku do Vltavy. Problém byl v tom, že se poté v mnohých v činžácích v hořejších patrech vody nedostávalo. I takovéhle záležitosti musel řešit a posoudit komisař sedmého okrsku, než stížnost odeslal na magistrát.

Po levé straně se otevřela letenská pláň. Dnes tu výjimečně necvičili vojáci z hradčanských kasáren. Za ní se tyčila silueta Pražského hradu.

„Říkali na Mariánské šance, vašnosto? Řeknou, kde to bude přesně,“ zeptal se za jízdy drožkář.

Komisař zatím řekl jen směr jízdy.

„Jedou k baště svatě Máří Magdaleny,“ poručil. Komisař se díval v kanceláři na mapu a upřesnil si, že se patrně jedná o bastion číslo XIX, skorem až na konci fortifikace. Tahle bašta nebyla pro Pražany neznámá. Odtud se na praporekový pokyn z věže Klementina střílelo z děla, aby se oznámilo obyvatelům města poledne.

Bryčka dojela na bastion a tam je vojenská stráž zastavila s tím, že dál nemohou.

„Zde došlo k neštěstí,“ prohlásil se praktikant Rybička.

„O ničem takovém mně není nic známo,“ řekl strážný. Hned nato vyšel z objektu setník, a když zjistil, o co se vlastně jedná, mohl jim dát správnou odpověď.

„Bude to na Klárově, tam je vidět celé sročení lidstva pod hradbami.“

Obrátili tedy kočár a silnicí, kterou tu nechal vystavět hrabě Chotek, sjeli dolů. Tam už to sročení lidstva viděli. Komisař věřil, že zde uvidí strážníka Věcheta a ten mu podá hlášení o tom, co se tu vlastně stalo, ale nikde ho nezahlédl. To se policejnímu komisaři vůbec nelíbilo. Ten chumel lidí. Propustil drožkáře a společně s praktikantem Rybičkou se pustili směrem k davu. Pobudu náhle přepadla zlost. Bude-li tam cosi k ohledání, tak všechny stopy budou jistě zničeny.

„Ustupte, úřední jednání!“ zavelel praktikant Rybička a lidé, když viděli policejní uniformy, se jen neochotně roze-stoupili. Dav ze třech stran zajišťovali strážníci a jedním z nich byl i Věchet. Komisař se k němu prodral, aby se ho zeptal, co se stalo.

„Však viděj, pane komisaři,“ řekl Věchet a ukázal k hradební zdi. Tam ležela na zemi postava, nejspíš muž. Ležel na zádech, košili měl vyhrnutou na břicho, ruce rozhozeny do stran, spuštěné kalhoty. Obličej měl zakrytý modrým kapesníkem.

„Nejspíš na něj přišlo nějaké ujímání,“ zhodnotil situaci praktikant Rybička.

Nad mužem se skláněl muž v policejní uniformě a komisař hned poznal, že je to vrchní komisař Olič.

Když se narovnal, pohlédl Pobudovi přímo do očí.

„Na endlich, Herr Kommissar, že konečně dorazili. To si dali sakra na čas. Nebyli před tím na gáblíku u Macešků? Ona se stala na jejich území vražda, jestli o tom nevědí.“ Přes tvář mu přeběhl pohrdavý úsměv. Pobuda jako by na okamžik zkameněl. Tuhle výtku si přece jen nezasloužil.

* * *

Zpráva o vraždě se roznesla po okolí rychlostí blesku. Místo pod hradbami bylo obklíčeno množstvím lidí, hlavně žen a dětí. Několik policistů jízdních a pěších se snažilo udržovat dav v patřičné vzdálenosti, aby místo zůstalo v tom stavu, v jakém se původně nalézalo. Komisař Pobuda viděl, že hlavní slovo tu má vrchní komisař Olič. Uviděl tu také komisaře Fingra, správce věznice adjunkta Vejříka, koncipistu Knoteka. Dále i inspektora Lederera s několika detektivy. Jak mohl ze své pozice Pobuda vidět, tak mrtvola ležela naznak s nohama rovně nataženýma od hradební zdi vzdálené na půl metru. Kabát i vesta byly úplně rozhaleny, kalhoty rozepnuté a o něco spuštěné. Ruce a tělo byly bílé jako plátno. Na první pohled bylo patrné, že zavražděný úplně vykrvácel.

„Ten pohled je příšerný,“ policejní praktikant Rybička odvrátil tvář.

„I na to si musej zvyknout při policejní práci,“ podotkl komisař Pobuda.

Hlava zavražděného byla skloněna na pravou stranu. Kostí a maso levé strany obličejce byly roztrženy kameny a vtlačeny dovnitř tak, že podoba muže byla k nepoznání. Očnice levého oka plna sražené krve a rovněž tak ústa, z nichž bylo vyraženo několik zubů. Pod okem zela bodná rána, několik centimetrů dlouhá a značně hluboká. Při bližším ohle-

dání komisař Pobuda zjistil, že na straně k oku má okraje ostré, na straně k uchu pak tupé. To, že by rána pocházela od kapesního nože, se mu nezdálo pravděpodobné. Jeden z Ledererových detektivů namítl, že rána pochází od vojenského bodáku, který byl vražen do obličeje ze strany. Pravá strana byla zbrocena potůčky krve. Stejně zakrvácená byla i brada, takže tvář zavražděného byla úplně k nepoznání. Pod hlavou se mu rovněž nalézala kaluž sražené krve a kolem dokola na trávě, kamenech i uschlých lupenech byly četné kapky zaschlé krve. Nalevo od hlavy až na cestičku zaschl pramínek krve, který vznikl nejspíše vystříknutím krve po bodné ráně. Vedle mrtvoly ležely dva velké kameny, z nichž menší měl na spodku krev a vlasy, špičatý kámen byl krví potřísněn úplně. Detektivové po ohledání okolního místa zjistili, že kameny ty byly přineseny od křoví, které se nacházelo asi patnáct kroků od místa, kde byla mrtvola nalezena. To usoudili poté, když našli místo se žlutavě zelenou trávou, lišící se od okolního místa s trávou sytě zelenou. V příkopě pod cestičkou byla nalezena žlutavá hůl s ohnutým koncem, rovněž potřísněná krví. V zaschlé krvi byly nalezeny rovněž vlasy, z čehož detektivové usoudili, že i touto holí vrah či vrahové tloukli svoji oběť. Tři metry pod svahem náspu ležel černý klobouk s promáčknutou střechou. Jeden z detektivů nahlásil Oličovi, že na klobouku jest značena zhotovitelská firma, a to: *Konstantin Zvierzina, Wien, Mariahilfstr. 6*. Kapky krve byly též na límci u košile, na náprsence, na níž byl nalezen také vyražený zub. Poté vrchní policejní komisař Olič přikázal fotografovi, aby tu vyfotografoval nejen oběť, ale i místo činu.

Poté bylo přikročeno k prohlídce šatů, aby se našly nějaké známky, které by mohly vést ke zjištění totožnosti zavražděného. Vrchní komisař Olič nechal zapsat do vyšetřovacího protokolu, který vedl koncipista Knotek, že neznámý jest asi 25 až 35 let stár, má podlouhlý obličej, tmavé vlasy, sil-

ný zrzavý knír, hnědé oči a hořejší zub má zlatem plombovaný.

Oblečen byl v šedivý oblek označený firmou *A. Ried, Carlsbad*. Na sobě měl úplně novou, ještě nesepranou košili od firmy *Schick* ve Vodičkově ulici, hedvábné triko, břišní vlněný pás; dále bílé podvlékačky s červeně vytištěnými písmeny *G. W.* Černé šněrovací boty měl podražené, bez poutek, černožluté pruhované punčochy, které měly špičky i okraj černý. Na pravé punčoše měl vyšitá písmena *O. W.* Na krku měl zavražděný úplně novou černou kravatu s bílými kvítky, v níž byla zatknuta zlatá jehlice s kulatou hlavičkou, kolem níž byly zasazeny dvě perličky a dva modré kamínky. Na kravatě pak byla firma *Josef Michl, Eger, Marktplaz 20*.

V takzvané revolverové kapse našel detektiv Zobl zlaté hodinky remonterky, s dvojitým pláštěm, na nichž jest monogram *G. W.* U hodinek byl nalezen řetízek, takzvaný *garibaldi*, sestávající ze zlatých článků, které jsou spojovány zlatými drátky na způsob křížků. U řetízku byla přivěšena tužka na obou koncích pozlacená. Dále byly v kapsách nalezeny hnědočervené rukavice od firmy *Engelmüller* v Praze a bílý šátek. Rukávy u košile byly sepyjaty pozlacenými knoflíky, které byly spojeny řetízkem. V jedné kapse nalezen byl žlutý papírek a v něm zabaleno sedm párátek. U křoví, odkud byl vzat zřejmě kámen na dotlučení přepadeného, byl nalezen knoflík s hvězdicovitou vyraženinou.

„Ten by mohl hrát velkou úlohu při hledání vraha,“ podotkl inspektor Lederer.

„Ze šatů mrtvoly však nepochází,“ děl komisař Finger.

Když byla mrtvola popsána, poručil vrchní komisař, aby se obličej zakryl plátěnou rouškou.

„Nyní se páni detektivové rozjedou do okolních hostinců a přivedou sem hostinské a číšníky, zda by snad v mrtvole nepoznali někoho, kdo u nich večer tančil nebo pil,“ přikázal vrchní komisař Olič.

„Tím myslel pan komisař, že bychom měli i my něco udělat?“ otázal se praktikant Rybička komisaře Pobudy.

„Zatím to nechaj bejt. Však slyšeli pana vrchního komisaře, jsou snad oni detektivem?“

Ta Oličova výtka v komisaři Pobudovi stále vězela a nemínil udělat nic nad rámec svých povinností. On považoval jeho nařízení za nepříliš šťastné, protože nevěřil v úspěch. Ten zavražděný podle oblečení a vybavení, které se u něho našlo, nebyl jen tak obyčejným mužem. Byl zřejmě zámožný a možná i cizinec, a to, že by vasedával a pil v některé z vesnických hospod či byl na tancovačce, mu nepřipadalo příliš pravděpodobné. On sám by se soustředil spíše na vnitřní Prahu. Proto komisař Pobuda zatím jen stál a bez komentáře pozoroval Oliče, který byl středobodem zdejšího dění.

* * *

O hodinu později dorazila na místo činu soudní komise skládající se z náměstka státního zástupce pana Ervína Hallera, soudních lékařů docenta dr. Slavíka, auskultanta dr. Prušíka a zapisovatele p. JUC. Neděly. Komise nejdříve zjistila, v jaké poloze se mrtvola nalezla, načež dr. Slavík si prohlédl hůl a kameny, kterými byla vražda spáchána. Pečlivě sebral každý vlasek, aby se mikroskopicky zjistilo, náležely-li vlasy zavražděnému. Poté prohlédl mrtvolu a zjistil, že vražda se stala způsobem přímo bestiálním. Vrah či vrahové bodli svoji oběť do obličeje a poté ji utloukli kamením tak brutálně, že jí rozbili všechny kosti na levé straně obličeje. Při doteku bylo slyšet, jak úlomky kostí se o sebe třou a chrasť. Při prohlídce krevního koláče pod hlavou zavražděného zjistil, že obsahuje i jiné součásti mimo krev. Dal tedy onen koláč s hlinou vyrýpnout a odnést do ústavu pro soudní lékařství k prozkoumání.

Když byla mrtvola pozdvižena, shledal lékař, že zavražděný byl napaden zezadu, že mu byla vzadu roztržena týlní

kost. Na pravé straně nalezl dlouhou řeznou ránu jdoucí podél ucha, téměř až ke krku a na levé skrání širokou ránu příčně, přičemž z ní vytékal i s krví smíšený mozek. Stopy mozku byly nalezeny na kabátě i na krevním koláči pod hlavou. Po zjištění těchto okolností, a poté co bude dle Oličova příkazu provedeno ohledání hostinským personálem, bude mrtvola naložena do obecní truhly a odvezena do českého ústavu pro soudní pitvu, kde bude pitvána.

Dav lidí se rozcházel, už tu nebylo nic k vidění. Pak se komisař konečně dozvěděl, jak došlo k tomu, že o vraždě uslyšel až dlouho poté, co byla objevena, a nedostavil se k případu včas.

Střešovickou ulicí se ubírají každý den časně z rána celé zástupy dělného lidu, mužů, žen i dětí, které jdou ze svých domovů v okolních vesnicích do Prahy do zaměstnání. Místo, kde mrtvola ležela, bylo od silnice vzdáleno a nerovnou hrbolatou půdou zakryto. Stalo se náhodou, že vražda byla objevena již před šestou hodinou ranní. Tesařský pomocník Jansa z Břevnova odchýlil se za svou potřebou na cestičku podél hradeb a po několika krocích zpozoroval, že se u zdi něco bělá. Ze zvědavosti šel na ono místo a ke svému nemalému zděšení viděl před sebou mrtvolu muže, který byl v obličejí všecek zakrvácen a košili měl přehozenou přes prsa. Při prvním povrchním pohledu se tesařský pomocník domníval, že tu jde o neštěstí, že muž spadl z hradeb na hlavu a zabil se. Několika mocnými výkřiky upozornil lidi kráčející po silnici na svůj příšerný nález. Poněvadž se hned sbíhalo množství žen a dětí, přikryl obnaženou mrtvolu a žádal, aby někdo doběhl pro strážníka. Po bližším prohlédnutí mrtvoly bylo i těmto prostým lidem jasno, že se jedná o vraždu a že nalezený muž vykrvácel pod ranami, které mu byly cizí rukou zasazeny. S touto zprávou šel pak pozlacovač Rudolf Jánský ke strážníkovi Janu Roulemu, který konal hlídku u arcibiskupského paláce a oznámil

mu, že pod hradbami je zavražděný člověk. Jelikož strážník nevěděl, zdali je muž úplně mrtev, nepotřebuje-li ještě první pomoc, běžel rychle sám na místo se přesvědčit. Poté spěchal podati zprávu na komisařství malostranské. Odtamtud se po dvaceti minutách dostavili komisař Stelzig v doprovodu lékaře dr. Strnada. Komisař Stelzig poté poslal telefonickou zprávu prezidiu bezpečnostního oddělení a komisařství bubenečskému. Prezidium poslalo zprávu na státní návladnictví. Na holešovické komisařství se při tom velkém shonu jaksi pozapomnělo.

To se může stát tam, kde se stýkají hranice působnosti jednotlivých pražských komisařství.

* * *

Po náspu železniční tratě projel vlak. Když zajel na železniční most nad Bělského třídu, ten zvuk ještě zesílil. Policejní koncipista Nebeský vzhlédl od práce a z kapsičky kabátu vyndal cibulové hodinky. Bylo za pět minut poledne.

„Tři sta šestka, jede na čas.“ řekl tak neurčitě do prostoru kanceláře. Na protějším stole zvedl od stolu hlavu policejní praktikant Rybička. Takto s železnou pravidelností kolem komisařství po náspu Buštěhradské dráhy projížděl na poledne osobní vlak z Bubenského nádraží směřující až do Komotau, tedy do Chomutova.

Praktikant Rybička dopisoval poslední hlášenky konskripce do velké evidenční knihy. To bude pro dnešek konec. Policejní hodiny pro veřejnost byly zde na holešovickém komisařství pevně stanoveny od osmé hodiny ranní do poledne. Poté byla dvouhodinová pauza. Policejní praktikant se na tu chvíli docela těšil. Celé dopoledne se hrbil nad spisy, psal a přepisoval, pero skřípalo po papíře. Praktikant Rybička psal nejen česky, ale i německým kurentem, podle toho, kam zpráva směřovala. Komisař Pobuda úhlednost jeho písma chválil a on si na něm dával opravdu záležet.

Rybička v tom shledával určité zákonitosti. Čím výše byl postavený úředník, tím neuspořádanější měl rukopis. Některá akta a nóty byly jen obtížně rozluštitelné. Policejní ředitel von Stejskal z Poštovské ulice byl toho vrcholem. Obvykle při schvalování používal modrou inkoustovou tužku a svým rozmáchlým hrotitým rukopisem obvykle poničil estetiku pečlivého a vypracovaného Rybičkova krasopisu.

Praktikant Rybička odložil pero a zaklapl knihu konškrípce. Pozoroval koncipienta Nebeského. Ten stál u okna, hleděl ven a v ruce držel hodinky. Rybička věděl, co to znamená. Vzápětí se ozvala rána směrem od Hradčan.

„O tři minuty, pane praktikante,“ řekl a seřizoval si hodinky na správný čas. To právě na Mariánských hradbách vystřelili z děla, aby Pražanům oznámili pravé poledne. Praporečník na věži Klementina dal bílým praporkem pokyn, aby vojáci vypálili na XIX. bastionu ránu z kanonu.

Připomněl si, že už je to pátý den, co byl společně s panem komisařem poblíž bastionu na místě, kde se stala vražda. Společně sledovali činnost vrchního komisaře Oliče. Byl přítomen tomu, jak přede všemi byl pan komisař zcela nevybíravým způsobem osočen. Však také na zpáteční cestě s ním nebyla řeč. Poté, co přijeli, se uzavřel do své kanceláře. To nařčení bylo nespravedlivé a Rybička ví, že k němu došlo v důsledku nedorozumění. Olič to ale nemusel takhle ventilovat. Mohl si vzít komisaře Pobudu stranou a kolegiálně s ním promluvit, tak by to viděl on, policejní praktikant dr. Rybička. Ale Olič je hulvát, deroucí se za úspěchem, bez skrupulí. Za každou cenu, i když mnohé jeho policejní akce jsou korunovány nezdarem, a ty pak hází na oblastní komisařství. I když je služebně mladší než komisař Pobuda, už je vrchním komisařem a v tomhle případě i nadřízeným Pobudy. Nepravosti se dějí a hierarchie a služební nadřazenost je tady dávana až příliš najevo. A to cítí Rybička sám na sobě. On, absolvent české právnické univerzity, musel

uvolnit své místo jakémusi vojenskému vysloužilci bez patřičného vzdělání. Ale tak to bohužel je, císař preferuje tyhle válečné veterány a staví je do funkcí, a to nejen u policejního sboru, ale i v jiných státních funkcích. Je zajímavé, že vyšetřování té vraždy zatím nepostoupilo tak, jak by mělo. Není známa totožnost mrtvého ani jeho možného vraha. Dr. Rybička si pamatoval každé slovo z toho dne. Zatím to byly jen domněnky. Soudní lékař dr. Strnad předpokládal, že oběť byla na hradbách zavražděna a poté shozena do příkopu. Tuto domněnku vyslovil ještě před příchodem soudní komise jen po zběžném ohledání. Oběť byla shozena z hradeb na cestičku a odtud se svalila vlastní vahou do příkopu, kde vykrvácela. Pramének krve naznačoval, kudy se hlava mrtvolky kutálela. Při bližším ohledání se zjistilo, že domněnka ta není správná. Soudní komise, která přišla později na místo činu, neshledala na hradbách žádné známky po nějakém násilí a nikde nebylo vidět žádné kameny, kterými by mohli vrahové svou oběť utlouci. Také na okraji hradebních zdí nenašli žádné stopy. Naproti tomu všechny okolnosti svědčily o tom, že neznámý byl zavražděn na tom místě, kde byl nalezen a tamtéž také vykrvácel. Padla ale domněnka, že byl napaden u keře, kde byly vzaty kameny, a odtud utíkal ke hradební zdi, kde ho jeden z vrahů bodl do obličeje. Napadený se začal bránit a volat o pomoc.

Policejní praktikant Rybička poté slyšel úvahy soudní komise, která sdělila, že vrahové museli být přinejmenším dva. Když napadený začal volat o pomoc, skolil ho jeden z vrahů zezadu ranou do lebky a způsobil mu podélnou ránu na pravé straně až ke krku. Jeho spoluviník rozbil pak ve stejném čase nebožtíkovi hlavu na levé straně lebky, a když jejich oběť klesla a vydávala ze sebe chroptivé zvuky umírajícího člověka, vrhli se na něho a tloukli ho kamenem do obličeje tak dlouho, až všechny známky života u něho zmizely. Policejní praktikant se o tento výsledek šetření podělil

s koncipientem Nebeským, jenž vyslovil domněnku, že je to jasné. Dotyčný muž, zřejmě majetný, byl jakousi ženštinou, patrně hradební nevěstkou, s níž se zcela náhodně seznámil, vylákán ke hradbám, a poté když se zaobíral tou ženštinou, byl jejími komplici přepaden, oloupen a zavražděn. Jistě, to by bylo snadné řešení, ale domněnka bude potvrzena teprve, až se zjistí bližší informace, hlavně pak až se zjistí totožnost zavražděného a bude se moci rekonstruovat jeho poslední hodina.

Komise, jak si Rybička dobře pamatoval, měla za to, že zavražděný byl cizí obchodník nebo obchodní cestující, který zašel za bránu za dobrodružstvím, a předpokládaly se dvě možnosti. Buď byl někde v hostinci, kde padl do rukou lehké ženy, která ho zatahla pod hradby, poté co se předtím domluvila se svým pasákem a jeho druhy. Nebo se jednalo o perverzního člověka, který si pozval pod hradby několik mladíků. Auskultant dr. Prušík řekl, že z denní zkušenosti je známo, že mladíci k nabídkám podobných lidí jsou velice lhostejní. Pokud za ně platí útratu, je to dobré, ale jakmile se stávají dotěrnými, přestává i jejich vlídnost a nejčastěji končí takové dobrodružství surovou scénou, při níž nezřídka teče krev. V tomto případě pachatelé nejspíš věděli, že má u sebe hostitel peníze a skvosty, a tak ho oloupili. Policejní praktikant by se spíše přikláněl k druhému řešení. Proč by měl ten jistě zámožný muž vyhledávat sprosté nevěstky a s nimi se pod hradbami stýkat, když může zajít do některého vyhlášeného podniku, kde jistě najde příhodnější partie. Ale kdo ví, v hloubi lidské duše se člověk jen tak nevyzná a dost možná, že stýkat se se spodinou mu přinášelo větší potěšení. Je ale nutné počkat na komisaře Pobudu, s čím on odpoledne přijde, neboť právě kvůli tomu je na policejním prezidiu v Poštovské ulici.

Policejní koncipista Nebeský od okna došel ke dveřím na chodbu a otevřel je.

„Vašíček, jdou sem na moment,“ zavolal do chodby.

Minutu poté se objevil ve dveřích starší muž v šedé policejní uniformě bez distinkcí, policejní sluha. Drobný muž s převislým šedivým knírem.

„Vašíček, tady mají dvacetník a skočej k řezníkovi pro párek a přidaj k tomu křen. A u pekaře koupěj dvě mundzemle. Pěkně sypané kmínem a vezmou také do džbánu pivo. Tak jdou a moc se s tím necouraj.“

„Zum Befehl, pane koncipiente.“ Policejní sluha se uklonil.

„Oni si nedají nic?“ otázal se Nebeský.

„Já už mám svoje, chleba s fašírkou,“ odpověděl Rybička, který se připravil už z domova, protože zde musel přes poledne na komisařství setrvat a být k dispozici, kdyby se přece jen něco přihodilo. Takto to ostatně přikazovala služební regule. Jen pan komisař a koncipient mohou opustit služební místnosti v době oběda a odpolední přestávky.

Když se za policejním sluhou zavřely dveře, obrátil se Rybička na Nebeského.

„Cože oni nejdou na oběd do *Metropolu*?“

„Dnes udělám výjimku, protože večer budeme mít na Holešovce schůzi našeho sokolského komitétu a tam to následovně řádně oslavíme. Takže o jídlo a pití bude dostatečně postaráno.“

Praktikant Rybička byl trochu rozladěn. Nebeský obvykle na oběd odcházel do místního hotelu na Bělského třídě, tak dvě stě metrů od komisařství, a tam strávil ony dvě hodiny poledního volna. Tehdy míval místnost sám pro sebe.

To byla pro praktikanta Rybičku doba, kdy si mohl pohovět, rozepnout si kabát policejní uniformy, povolit límec u krku a vyzout si perka. Takhle, když tu bude Nebeský, to samozřejmě nepůjde. Praktikant Rybička vstal, aby se protáhl v kříži a přistoupil k oknu. Viděl odcházet policejního sluhu Vašíčka s basičkou na jídlo. Vašíček obstarával nej-

různější služby potřebné pro komisařství, chodil s poštou a doručoval občanům obsílky, chodil na magistrát v Nádražní ulici, do Buben a společně se svojí ženou Albínou se staral o úklid a chod kanceláře. V zimě zatápěl v těch velkých násypných kamnech značky Sirius a staral se, aby kamna nevychladla. Vašíček bydlel v zadní části komisařství, kde měl služební byt. Měl dvě ještě malé děti. Pokud věděli, sloužil u vojska a jako délesloužící to dotáhl na feldvébla. Po výsluze dostal tohle místo policejního sluhy s celým zaopatřením a kupodivu se i oženil s mladou ženou. Někdy, to když tu byl přes poledne Rybička sám, nechal si poslat Vašíčka s basičkou do protější Umrathovy továrny pro oběd. Tam byla pro zaměstnance a jejich rodinné příslušníky zřízena kantýna a on mohl tuto službu využít také. Rybička s ním rád zůstával sám. Poté, co Vašíček polední menáž přinesl a naservíroval, ho Rybička vyzval, aby v kanceláři setrval a vyprávěl zážitky z vojenských tažení a všechny ty peripetie, ke kterým během svého života v armádě přišel. Rybička měl svým způsobem tohoto vojenského vysloužilce rád. Zvláště když jeho vyprávění mířilo do míst, kde on sám nikdy nebyl. A tak slyšel z vyprávění, jak zasahoval v bitvě o Sarajevo v roce 1878 v bitvě proti muslimským Bosňákům. To barvitě vyprávění by dokázal Rybička poslouchat do nekonečna. Škoda jen, že to dnes nevyšlo, řekl si v duchu.

Praktikant Rybička se vrátil na svoje místo ke stolu. Mezitím si Nebeský otevřel noviny a skryl se za jejich hradbu. Rybička se opřel v židli o opěradlo, zaklonil hlavu a na okamžik zavřel oči. Takto mnohdy proklímbal v polospánku poobědní volno, leckdy ale stačilo několik minut a opět se cítil svěží. Dnes se ten stav uvolnění nedostavoval. Znovu mu před očima vyvstala mrtvola muže ležícího tam pod hradbami. Jeho obnažené tělo bílé jako plátno v protikladu se zčernalým zakrváceným obličejem. Jaké kroky ho vedly pod Mariánské hradby? Byl to jistě ctihodný muž. Po ohle-